ב"ה | גיליון 730
ערב שבת קדש
פרשת **בא** תשפ"ה

י-ם	16:35	17:51
ת"א	16:54	17:54
חיפה	16:44	17:49
ב"ש	16:56	17:52

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

מכה כבחירתך

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פַּרְעֹה... וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָם... וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים... כִּי אִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה בִּגְבֻלֶךָ".

רבי שמחה בונים מצביע על כמה דיוקים חשובים: מדוע נאמר "בא אל פרעה" ולא "לך אל פרעה" (כמו שנאמר במכת דם)? מדוע בציווי ה' למשה לא נאמר מהי המכה כמו בכל שאר המכות שהיתה בהן התראה, ורק בדברי משה לפרעה נאמרה המכה (כמו שעמדו המפרשים)? מהו "אשר התעללתי במצרים"? מה פירוש הלשון המיוחדת בהמשך "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה נְטֵה יָדְךָ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם בָּאַרְבֶּה"? למה דווקא במכה זו אמר פרעה לבסוף "חטאתי לה' אלהיכם ולכם"?

לכן אומר רבי שמחה בונים פירוש מפתיע: **מכת ארבה לא אמר הקב"ה למשה, רק השם ציוה שיבחר משה בעצמו איזה מכה שירצה! לכן נאמר "בא" – "כי מלת 'לך' תורה על שליחות בדבר מפורש. אבל מלת 'בא' יורה, אתה תבא אל פרעה ובחר לך איזה מכה שתרצה".**

ולכן נאמר "התעללתי במצרים" – "שזה כמו צחוק, שהשי"ת צוה למשה שיבחר לו איזה מכה שירצה". ומה שמשה בחר במכת הארבה היה זה בחכמתו, "כי כל המכות היו מדה כנגד מדה, ופרעה אמר 'פן ירבה', לזה בחר מכת הארבה. פירוש שיפרו וירבו, כמאמר 'הרבה ארבה את זרעך'". ואלו דברי ה' למשה "נטה ידך... בארבה", כלומר באותה מכה שאתה המצאת, והודיע ה' למשה שיפה כיוון. ולכן אמר פרעה "חטאתי לה' אלהיכם ולכם", לכם ממציאי המכה...

(שבת וארא תשפ"ג)

אוצר הסיפור

"השלך על הוי' יהבך"

פעם אחת הצדיקים של הדור ואיתם העסקנים ישבו עם אדמו"ר הזקן לדון על גזרה שנגזרה על עם ישראל וחפשו עצה טובה בדרך הטבע איך לבטל את הגזרה. ישבו הרבה זמן, שברו את הראש, ולא מצאו עצה בדרך הטבע.

צדיק הוא טפח מעל העולם, וצריך לדעת להשליך הכל על ה' – שה' יעשה גם את הכלי

פתח **אדמו"ר הזקן** (בעל ההילולא של **בד בטבת**), **ואמר שאם אין עצה – אין מה לעשות, צריך להשאיר את זה לקדוש ברוך הוא, צריך לסמוך על הקדוש ברוך הוא ולקיים את הפסוק "השלך על הוי' יהבך והוא יכלכלך".**

מה זה **"יכלכלך"**? שהוא יעשה **ריבוי כלים**. שמחפשים עצה בדרך הטבע זה לעשות כלי בדרך הטבע לברכת ה', אבל יש זמן שאין עצה, שאין מה לעשות, אז איני יודע איך לעשות כלי. ברגע שאיני יכול לעשות כלי כתוב "השלך על הוי' יהבך והוא יכלכלך" – הוא גם יעשה את הכלים וגם ימשיך את האורות לתוך הכלים, ולא צריך לעשות שום דבר.

מי יכול לפעול ככה? הצדיק – המשך הפסוק "לא יתן לעולם מוט לצדיק". הצדיק יסוד עולם. כתוב שיוסף הצדיק לא היה צריך לעשות שום דבר בדרך הטבע, לא היה צריך לדבר עם שר המשקים, ולכן נענש וישב עוד שנתיים בכלא. צדיק הוא טפח מעל העולם, וצריך לדעת להשליך הכל על ה' – שה' יעשה גם את הכלי.

(מתוך "סיפורי צדיקים")

אוצר הפתגם

אדמו"ר הזקן אומר שמי שלא יכול לדעת בעל-פה את כל התורה ילמד לכל לראש את סדר קדשים.

(כ"ו כסלו פ"ה)

גם כאשר מגיעה פורענות, התכלית שלה היא תיקון – כל הכוונה של ה' היא רק טוב.

(שבת שמות פ"ה)

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב:דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר התבונה

התאבון הקדוש

החוש של חודש שבט הוא חוש האכילה. **חוש האכילה אומר שיש לך תאבון טוב.** כשאומרים למישהו 'בון אפטיט' מתכוונים 'בתאבון'. ראיתי הרבה רופאים בשנה האחרונה, והיה לי חידוש שכל הרופאים שואלים שאלה ראשונה – 'יש לך תאבון?'. אמרתי – 'כן, ברוך ה', יש תאבון'.

מה המלה הזו? הצורה הזו לא מופיעה בפירוש בתנ"ך – אלא רק בחז"ל – אבל השרש **תאב** מופיע בתנ"ך. תאב הוא חשק ומשיכה. מה ההופעה הראשונה של השרש בתורה? הוא רמוז במלה הראשונה בתורה, "**בראשית**". כתוב בתיקוני הזהר שאחת המשמעויות של חילופי האותיות של בראשית היא **שיר-תאב**. ה' ברא את העולם כי הוא תאב, תאוה עמוקה, לשיר.

נתבונן בשלש ההופעות של שרש **תאב** בפרק קיט בתהלים – תאבון דקדושה:

הפסוק הראשון הוא פסוק כ:

גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל עֵת.

"גרסה נפשי" פירוש לגרוס-לשבור את הנפש שלי – זהו ביטוי של לב שבור, שאין שלם ממנו. "גרסה נפשי" בשביל "לתאבה", ולְמה? "אל משפטיך", יש לי תאבון למשפטים שלך. לכל אדם יש תאבון לאכילה, אבל המלך דוד בתהלים אומר שיש לנפשו תאבה למשפטים. חדש שבט, בו קוראים את פרשת משפטים, בא גם לתת לכל אחד מאתנו תאבון ותאוה לתקן את המשפט – שמיד יהיה כאן במדינה "משפט עברי". כאשר יהיה משפט עברי, יתגלה שהוא באמת רחמים – "משפט רחמי" – רחמים על כל אחד מאתנו. התאוה-תאבה שלנו היא לתקן את המשפט כולנו יחד.

כל הרופאים שואלים שאלה ראשונה – 'יש לך תאבון?'

הפסוק הבא הוא פסוק מ:

הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי.

"פִקֻּדֶיךָ" היא מלה אחרת למשפטים, לחוקי התורה. מכיון שאני תאב לפקודיך – "בצדקתך חיני" (כמו "משפט וצדקה"' "פִקֻּדֶיךָ" הולכים כאן עם "צדקתך"). בזכות "השיבה שופטינו כבראשונה" זוכים לחיים.

השרש מופיע בתהלים רק בפרק הזה, והפעם השלישית היא שלשה פסוקים מהסוף:

תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ הוי' וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי.

קודם התאבון היה למשפט או לפקודים – הפקודות של ה' – וכאן התאבון הוא לישועה, ואז "ותורתך שעשעי". התורה היא גם השעשועים של ה', "ואהיה שעשעים יום יום", כפי שהתורה אומרת על עצמה בספר משלי. צריך להיות יחס בין שני חלקי הפסוק, "תאבתי לישועתך הוי'" ו"ותורתך שעשעי". יש לשון נופל על לשון בין ישועה ושעשוע – שניהם מאותו שער, שע – שע נהורין, עליהם נאמר "באור פני מלך חיים". "תורתך שעשעי" היינו לראות את האור שיש לי כאשר אני לומד תורה. האור הזה הוא הישועה שלי ואני מבקש מה' את הישועה הזו.

הנביא עמוס אומר "הנה ימים באים נאֻם א-דני הוי' והשלחתי רעב בארץ" – חייב להיות קשר לחדש הזה, חדש האכילה, ההצלה מהרעב – אבל "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמֹע את דברי הוי'".

חז"ל אומרים ש"'דבר הוי' זו הלכה" – משפט. מפרשים גם "'דבר הוי' זו נבואה" – חזרת הנבואה לעם ישראל היא מסימני הגאולה. עוד פירוש "'דבר הוי' זה הקץ" – הסוף של החשך, "קץ שם לחשך", וההתחלה של האור, "ויאמר אלהים יהי אור", האור של המשיח, של הגאולה. אלה שלשה פירושים ל"דבר הוי'", אבל כאן כתוב "דברי הוי'", בלשון רבים, כולל את שלשת הדברים האלה – הלכה, נבואה וקץ. לפני שמשיח יופיע יש רעב לדבר ה' – רעב להלכה, לנבואה ולסיום החשך ולהתחלת האור.

כמה שוים שני המושגים שהולכים כאן יחד, **רעב-צמא**? **תאב**, השרש המיוחד שאנחנו בעת מדברים עליו, תאבון, משיכה וגעגוע למשהו.

ראשי התיבות של **ר**עב-**צ**מא הם **רץ** – לרוץ למשהו, "רצוא". לעומת זאת, שׂבע – כמו שכתוב "צדיק אֹכל לשׂבע נפשו", פסוק של חדש שבט, שהאות שלו היא **צ**, צדיק מגיע לשובע אמתי – הוא משער שב, לשון ישוב, "שוב". רעב וצמא הם ריצה – לא ללחם גשמי ולמים גשמיים אלא לשמוע את דברי ה'. האדם רעב עד שנפשו פורחת ממנו – זהו ה"רצוא". השובע, ה"שוב", הוא כאשר הנפש חוזרת לתוכו. התכלית שה' רוצה היא ה"שוב", שהכל יהיה לפי חוק וסדר, "השיבה שופטינו כבראשונה".

(כ"א שבט תשפ"ג)

אוצר הרמז

אהבת ישראל = חכמה פעמים חגב (ארבה כשר)

כדי להשלים את קריאת המלים **אהבת ישראל**, נקרא את האותיות הנותרות למפרע – **ארבה**. ארבה הוא המכה השמינית במצרים, אבל ההופעה הראשונה של המלה "ארבה" היא בסוף העקדה – "הרבה ארבה את זרעך". **ארבה** עולה **יצחק**, ח"פ **הוי'**. **אהבת ישראל** עולה **אהבה** פעמים **חכמה**, ומוסבר שבשביל אהבת ישראל צריך גם אהבה וגם חכמה-בטול.

איל ותיש הם חיות כשרות. האם ארבה הוא כשר? אפשר לאכול ארבה? כתוב שישנם עשרה מיני ארבה שונים, שחלקם כשרים וחלקם לא. הארבה הכשר נקרא חגב. היום, כדי לאכול חגבים צריך להיות תימנים – להם עדין יש מסורת. **חגב** בגימטריא **אהבה**. כל הביטוי **אהבת ישראל** עולה **73** פעמים **חגב**...

קהילה עיצוב: דנה אביחיל | 054-6580146